

Szerkesztőség és kiadó hivatal
Széchenyi-utca SIMON-ház Kunz József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETMÉNYEK,

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szelemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Bérmentelen levelek csak ismert kezeltől
fogadhatók el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVU PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre

postán küldve

Egész évre	"	"	"	"	10 ft — kr.
Félévre	"	"	"	"	5 ft — kr.
Negyedévre	"	"	"	"	2 ft 50 kr.
Egy órára	"	"	"	"	1 ft — kr.

Hirdetési díj:

Ot-hasábospetitior egyszeri beiktatásért 5k.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilatkozat 4 hasábos petitiorért 20 kr.

Hirdetést vagy reclamat magában foglaló
ujdság sora 50 krajczár.

XV. évfolyam 1888.

Debreczen. Kedd, Május 29.

104. szám.

Avár ellen.

Minden körülmények közt nehéz és kétes vállalkozás az ár ellen uszni, az elemek hatalma ellen emberi tehetséggel, emberi leleményességgel hatékonyan és sikeresen küzdeni akarni. Örökre igaz és a természet összes elemeire vonatkozólag érvényes marad a költő szép szava, mely szerint jótékony a tűz hatalma, ha azt az ember féken tartja, őrzi; csak hogy arra nézve, hogy minő módszer szerint, mely eszközökkel történjék ezen fékentartás és őrzés, még korán sem egyeztek meg az írástudók, de a praktikusok sem, kiknek hatáskörébe tartozik az emberi cselekvések az eszményiből a valóságba leendő átvitele.

Irányinak azon indítványa alkalmából, hogy országos ánkét hívassék egybe tanácskoznai azon eszközök felett, melyek által az ideilhez hasonló árvízkatasztrófák ismétlődése meggátolhatók, — képviselőházunkban a múlt elleni rekriminációknak, a jelen fölött való panaszoknak, a jövő iránti véleményeknek, nézeteknek, megjegyzéseknek, javaslatoknak sőt még előzetes bírálatoknak is valóságos vizüözönét eresztették meg. A jóakaró, de gyéren a kellő helyen alkalmazott szavak ezer-tengere ellen, a szörnyű, igen gyakran iszonyu beszédár ellen, melyet félig meddig találoán csak az összes fékeiből kiszabadult Tiszához lehet hasonlítani, teljes két napon át küzdött Baross közlekedésügyi miniszter. Küzdött és győzött. Kemény munka volt, de meggyőzte. Szerenese és ész egyformán támogatták őt.

A szerenese, mert — és nem csupán az excellens miniszterre nézve és nem csupán az ímént lefolyt parlamenti vitára való tekintettel — nagy szerenésének kell tartani, hogy népünk túlnyomó többsége, a mint az a uépképviselőben visszatükröződik, daczára a szónoklásban való rendkívüli jártasságnak s az ebből szükségképp folyó szónoklási kedvnek, — ki-nőtt azon gyermekekes gondolkozásmódból, mely a pathetikus szónak igen különös befolyást tulajdonított, és varázsmóndá-

sokkal a fenyegető csapást száműzethetné, a természeti erőket féken tarthatni vélte. Nemesak a szabadelvű párt tagjai, mely mint uralkodó s a kormányfal eleven érintkezésben álló párt a gyakorlatból megtanulta a tettet többre becsülni a szónál, — hanem a mérsékelt ellenzék hívei is egyesülten Baross részére álltak, midőn kijelentette, hogy szavakkal semmi sincs téve, hanem sokkal inkább kell, hogy a tett beszéljen, miért is a szaktanács-kormányt elveti, e helyett azonban oly gyorsan, mint csak lehet, javaslatot tesz az orvoslás iránt.

És most kezdődött az ész szerepe. határozott sikerhez segíteni a tetterős minisztert, megszerezni számára a törvényhozás teljes bizalmát, mint vállalkozásának biztos alapját.

A miniszter nem akarja a létezőt megsemmisíteni, az érvényben levő, oly drága áldozatokkal, oly végtelen fáradsággal és gonddal foganatosított rendszert halomra dönteni, hogy a helyett valami újat létesítsen, melynek a próbát még csak ezután kellene kiállnia. A zsilippek és töltések nem bizonyultak mindenütt jóknak? Erősebben, tartósabban, becsületesebben rekonstruálni fogják őket. Az alsó Tisza különösen rakonezátlan, pusztításra vágyónak bizonyult? Szabályozására fogják a főfigyelmet fordítani. Hol a töltések szakadnak s a vizet átbocsátják, a mögöttük fekvő egész tér elöntetik, ott a nyugtatók mögött, még miután megerősítettek és kijavítottak is, keresztgátokat fognak építeni. A szabályozási társulatok közegei nem álltak feladatuk magaslatán? Állami mérnököket fognak a társulatokhoz beosztani, szakértő, erélyes, lelkiismeretes férfiakat. A kár, melyet az árvíz okozott, nagy volt, igen nagy; de mint a miniszterelnök találoán kifejtette, az idei kárral kilencz évi aratás áll szemben, mely a fennálló rendszer által lett megmentve. És Németország, mely évszázadok óta bírja világhírű gátrendszerét, melybe fenállása óta milliárdok lettek investálva, az árvizek által az idén —

abnormális áresztendők volt, oly pusztításokat szenvedett, melyek a mirenkelt tisztesen felülmulják. Ott azonban egyetlen ember sem gondol arra, hogy e miatt a rendszerrel kell szakítani s azon épp oly kényelmes, mint naiv gondolkodási módnak hódoljon, mely a tűzveszély elleni legjobb eszközt a veszélyeztetett épület lebontásában látja. Hisz megtörténik, hogy lebontanak egy házat, hogy a tüzet az ezen egy ház megett fekvő, ezerszerre értékesebb épülettömegektől távol tartsák; de azon egyetlen házat, melyet a veszély hatáskörében birunk, még sem bontjuk le csupán azért, mert az talán tüzet foghatna.

Nemesak a harag, de a félelem is rossz tanácsadó: nincs minden télen oly sok hó, mint volt a múlt télen s nem minden tél oly hosszú és zord, mint az elmúlt. Ha a tapasztalt hiányok és fogyatkozások, a megállapított mulasztások és hibák meg lesznek szüntetve, Magyarország gond nélkül várhatja a jövő aratást, az Alföld ismét teljes egészében Europa áldott földje, magtára leszen. Az árvíz-csapás által maguk is sokat szenvedett legnagyobb tekintélyek, kiket képviselőházunk a vízvédelmi ügy terén bír, gróf Szapáry Gyula, egy volt miniszter, és gróf Károlyi Sándor, az ellenzék egy vezetője, Baross és az ő rendszere mellett nyilatkoztak s ezzel előkészíték azon fényes bizalmi szavazatot, melyet neki a képviselőház mai szavazása által a multra és a jövőre nézve adott.

Saját erejével felszerelten, a parlament gondoskodása által támogatva és még a bizalom becses segélyével is ellátva fog Baross miniszter az ár ellen uszni, annak ellenállását megtörni s győztesen eljutni a célhoz, melyhez törekszik: a már létezők fenntartása mellett eszközölni a víz védelmi ügy alapos, becsületes orvoslását. „Pester Correspondenz“.

A trencsényi zaslósértés. Catty pozsonyi hadtest parancsnok Trencsényben a megye tulajdonát képező kaszárnyára kitérített osztrák és magyar zászlók közül a kaszárnya szemle-

alkalmával a nemzeti színűt kivételte, mi felett Trencsényben nagy lett a mebotránnyozás. A visszavont zászlóra nézve az illetékes helyre felvilágosítások érkeztek, melyek szerint Cattynak nem volt szándéka sérteni. Tegnap e tárgyban két interpellatív jegyzetett be a képviselőházhoz interpellatív könyvébe, „a trencsényi zászlósértés“ czimén; egyiket Visi Imre, a másikat Madarász József terjeszti elő.

A delegatiók június 9-én hívatnak össze. A tárgyalások lefolyása híhetleg gyors lesz. Erdekesebb nyilatkozatok nem igen várhatók, mert a politikai helyzet bizonytalansága olyan, mint holnapok előtt volt.

Országgyűlés.

Budapest, május 28.

A képviselőház mai ülésének elején elő-nök bemutatta a delegatiókat június 9-ikére összehívó kir. kéziratot; majd Baross miniszter mutatott be két jelentést és négy törvényjavaslatot.

Erre megkezdett a szeszadóról szóló törvényjavaslat tárgyalása, melyet Hegedűs Sándor előadó nyitott meg, igen szakavatott, tartalmas és tájékoztató beszéddel, melyben a javaslatnak főképp vitás pontjaival foglalkozott. A contingensit mennyiség helyesen van e megválasztva, a két adótétel (35 ft és 45 ft) közti differentia helyesen van e megállapítva; nincs e magasra téve e két tétel; ezeket fejtegeté beszéde első részében; majd kiterjeszkedett a mező gazdasági gyárakra a kiviteli praemiumra sat. végül kiemelte, mily rendkívül fontosak e javaslatnál a végrehajtás és átmeneti intézkedések. A zajos helyesléssel fogadott előadói beszéd után, mely a pénzügyi bizottság kitűnő előadójának a ház minden részéről megérdemelt elismerést szerzett, Helldi emelt szót a javaslat ellen. Előre bocsátá, hogy a contingensitálásra alapított adózást az iparszabadság korlátozásának s leleplezett monopoliumnak tartja, — ez utóbbi előnye nélkül. Szerinte már a kiindulási pont: hogy a contingensitálást összegből Magyarországra kevesebb jut, mint Ausztriára, helytelen és igazságtalan. Szólt még a bonificatióról és végül felvilágosításokat kért a regalemegváltás és a szabad raktárak dolgában.

Nem a n n Armin becses, statistikai adatokban gazdag, s a kérdés alapos ismeretét tanúsító beszédeben, a törvényjavaslat elfogadása mellett nyilatkozott. Dessewffy Aurél gróf feltételeesen fogadja el a javas-

Szeret.

— Négy jelenet. —

I.

Ilonka kisasszony ekkor még csak egy esüpp. Már nincsen ugyan pályában, s ez bizonyos tekintélyt kölcsönöz neki — de még beszélni nem tud. (Ez pedig asszony korában kölcsönözne neki tekintélyt.) Ilonka kisasszony tehát ott van egy termetes dada karján.

Aladár urfi már sokkal különb egyéniség. A hetvenes évek divatában cziromsárga kabát van rajta, a mire ép oly büszke, mint a cipőire, a melyeknek az orrára van verve a sarkantyú rézbádógból. Aladár urfi már nagy rangban van, mert majdnem tud beszélni.

Ő szintén egy dadát huz maga után. A dadák találkoznak s így találkozik a két kurta teremtés is.

Aladár urfi félénken néz föl a karon ülő kisasszonyra és megkérdi tőle:

— Szelet maga engem?
Ilonka kisasszony még nem tud felelni, csak bólint a fejével...

II.

Aladár urfi 10 éves és nagy sikerrel küzd meg a negyedik elemiiskola tantárgyaival.

Ilonka kisasszony egy félévvel fiatalabb és szintén valami iskolába jár, a hol esillagásztant és geometriát tanulnak.

Tíz órákor délelőtt hazamennek az iskolából s egymással szemközt lakván, találkoznak az utcán.

Ilonka kisasszony kezében egy szép karéj kenyéradasot tart, megkenve vastagra, feléressárga újvárosi vajjal.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Az érdemkeresztés kanász.

Irta: Békefi Autil.

Rózsa Sándornak, a „nagy paraszt“-nak eredeti ötletei voltak. Benne volt mindegyikben izmos furfangja. Hiu is volt az eszére, mint a gyermek a játékára. Kedve volt az urakkal inceselkedni. Az volt az igazi mulatásága, ha félrevezette a kaputos embert. Be-sufóldott a határból a várba is. Több jót nem tudott az urakról mondani, mint hogy könyvből szedik a tudományt és tükrökből fé-sülködnek. Ebben fejezte ki kicsinylését, gonyját s fölillant a szeme, ha diosekedve emlegette:

En meg itt tanultam, csak a buzakalászkó közt, meg az erdőben.

Ezért kereste az alkalmat mindig, hogy a két tudomány összemérkőzzék. Abban volt aztán győzelme, ha az urakat félrevezette. A mi sokszor megesett. A karikás s a karabély mellett ez volt még az, a mivel a haramia vezér a banda felett uralkodott. Elismerték ebben is a fölényeket. Ha engedetlenség támadt néha, azzal altatták el a szenvedélyeket.

— Sándor tud mégis csak egyedül az urakkal bánni.

Legnevezetesebbek voltak a „nagy paraszt“-temetési. Az urak számára rendezte ezeket is, ha széles kedve támadt.

A legbüszkébb arra a temetésre volt, a melylyel egy csapásra félrevezette a várost, a megyefőnököt és a minisztériumot.

Ezt a híres temetést pedig rendezte a „nagy paraszt“-a szokomi réten.

Az országúton megszapordtak a zsan-dárok. Beszédesebb lett a föld a kukoricá-

ban, kalászkokban bujkáló haramiakkal. Ha a fileiket ráfektették a rögökre: zsan-dárolok dobogását atla vissza. A „nagy paraszt“ dühöngött, hogy az apró legények ismét utjába bajtják a zsan-dárokat. Magához hivatva Veszéskát s kurtán beszélt:

— A bandákat meg kell tizedelni.

A hüségies czimbora gondoskodott arról, hogy a haramia vezért veszélyeztető apró bandák fejei kéz alá jussanak. Megvitte Halász Gázi, Zöldág Marci és Harangozó Jóska haramiáknak hírül, hogy Sándor szeretne velük mulatni. A betyárok lelkesedve vették az üzenetet s harmadnap ott mulattak együtt a szokomi réten.

A fegyvereket odátámasztották a kunyhó oldalába. A „nagy paraszt“ ölekezett a czimborákkal az asztal körül. A fejek lebuhtak, a térdek inogtak s a három rabló üveggel a kezében ráköszönt a haramia vezére. Az pedig tust adott a felköszönésre.

Hármat lött a három haramia szívébe. — No most legalább nyugton lesznek kendtek!

Ez volt a circum dederum. Azután pedig a haramia vezér kiált a kunyhó elé s nagyot fütyyentett.

Egy közös barna kanászgyerek lohogott elő a kukoriczából, Rongyos szürt huzott maga után.

— Mía Sándor bácsi?

— Temetünk, Marci! Dereglyét elé, két rozslóvat.

Becsei Marci, így hívták a kanászt engedelmességet.

Elővonszolta két rozsgöbe a ravatalt. Rátették a holttesteket s azután a „nagy paraszt“ maga elé állította a bamba kanászt.

— Ide legyen az eszed, kölyök, a mit

mondok. Itt nyujtózoknak istenben boldogult Halász Gázi, Zöldág Marci, meg Harangozó Jóska czimbóráink. Hát beszéltél őket a városba, érted e, azt adod hírül az uraknak, hogy te lötted agyon azt a három haramiát. Ezt mondd, kölyök, mert melléjük fektetlek.

— Hát miért mondjam én azt, he?

— Urat esinálnak belőled, meglásd... A haramia vezér majd balára nevette magát, mikor hírül vette a temetés eredményét.

Az urak csakugyan urat esináltak a bamba kanászból. Hogyne, nagy érdeme volt. Három rablógylkos fejét hozta be az igazságszolgáltatás elé. Összeültek a zöldsztalnál, tanácskozandó a hős kanász sorsáról.

Ezer forint jutalmat kapott. De még ez semmi.

A megyefőnök ajánlta a bamba suhan-czot a minisztériumnak. Fölvitték Budapestre. Ott bemutatták a nagy uraknak, mint valami csodát.

S érdemkeresztet tüztek a szüire... Mikor aztán visszakért az érdemkeresztés kanász a határba a „nagy paraszt“ ugy megnevetett újra az urakon:

— Könyvből szedik a tudományt, tükrökből fé-sülködnek!

Hanem az érdemkeresztés kanásznak megtetszett ez a dolog nagyon. Kedve szoty-tyant még egy keresztre.

Három bétre ezután karabélyt szerzett s Hudola Jóska t a pannahíri réten agyonlötte. Meg is szerezte hát a másik keresztet. Az akasztófa keresztjére került.

es Róza 3 h. ref. ref. tüdőgyógyász, Dr. öz. Dul Sánta József 7. é. ref. n. ref. tüdőgyógyász, ormátus veleszületett Ferencz 53 éves 67 éves ref. agyref. vele szülgy. zilágyi Zsuzsanna János 10 n. r. er 1 é. ref. görref. tüdőlob. Kiss János 7. cath. pár 45 é. ref. tüdőlob. öz. Sós Szepesti Péterné ref. veleszületett h. ref. tüdőlob; form. tüdőhurut; eszül. gy. Szalaci I. László; Lengyel Péter Vilma 5 é. 35 é. r. kath. 71 é. ref. agyref. aggkór; Rác Kálmán Ferencz 1. Jánosné 32 é. ref. Róza 2 h. g. cath. 1 é. ref. tüdőgyógyász; szervi szívhaj; aggkór; Tóth Hegedűs Margit Iváth Gyula 1 h. zsi File István 33 3 h. ref. tüdőgy. ref. tüdővesz; Tóth Ilona Sándor 18. é.

nak jótékonyágáért a nyilvánosság terén én is hálás köszönetemet nyilvánítom. Debreczen, 1888. Május 28-án Szűcs István egyházi főgondnok.

— **Hány ló van a b-ujvárosi járásban?** A b-ujvárosi járásban a múlt hetekben megejtett loósztályozás alkalmával összesen 379 mént, 1993 herélt, 2495 kanczalovat, összesen 4867 dbot találtak. Ezek közül törvényesen mentett 11; ez idő szerint alkalmatlannak találtott 274, végképen alkalmatlannak 294. Alkalmos, hátsólovakul 243, hámosul 724, teherhordásra 20, összesen 987 db. Ezen szám községeként következőleg oszlik meg: B. Ujváros találtott 1230, ebből alkalmas 456; H. Dorogon 833, alkalmas 117; Egyekken 706, alkalmas 128; Csegén 596, alkalmas 100; V. Péroson 430, alkalmas 30; Sámsonban 390, alkalmas 46; Tégláson 322, alkalmas 49; M. Péroson 316, alkalmas 55; a két Józsan 44, alkalmas 11.

— **Inog a bécsiek büszkesége:** a Szent István torony. A minap, midőn meghúzták az 1711-ben elfoglalt török ágyúkból öntött nagy harangját, a torony csúsa minden haranglendítésnél meggingott, sőt egész kis kört írt le, melynek átmérője 26 centiméter. Most pihe-nyésre itéltek a nagy harangot. Megkondítani se szabad többé a felügyelőség külön engedélye nélkül.

— **Az erdőszegi vinczellérképezde ügye** még sem nyert végleges befejezést a miniszternek az intézet megszüntetését kimondó leiratával. Biharvármegye, mely a beszűntetés első hírére felirt a miniszterhez, most sem hagyja a dolgot annyiban: Beóthy alispán, ismételten felkérte a minisztert, hogy álljon el a beszűntetési határozatától. Ezen kívül megkereste Biharvármegye és Nagyvárad hatóságait, valamint a gazd. együletet, hogy magánalapítványi helyeket létesítsenek. Biharvármegye juniusi közzgyűlését arra fogja kérni, hogy évenként ez intézet részére 3 alapítványi helyet létesítsen, összesen 420 frttal, Nagyvárad polgármesterét is megkereste két alapítványi helynek 280 frttal leendő létesítésére, azon indokot hozván fel, hogy e nagy szülőterülettel bíró törvényhatóságnak is érdekében áll az intézet fenntartása. Végül a biharmegyei gazdasági együletet alapít. hely (140 ft évenként) létesítésére kéri. Ha így 6 alapítványi hely lesz, az intézet fennállása inkább biztosítva lesz.

— **Nyilvános köszönet.** Mindazon rokonaim, tisztársaím, barátaim és ismerőseim, kik édes jó apámnak, idős Dávid Mihálynak folyó hó 25-kén történt temetésén megjelenni és résztvevőkként mély fájdalommal enyhíteni szívesek voltak, fogadják testvérem nevében is hálás köszönetemet. Debreczen 1888. május 28. Dávid Mihály.

— **Tanuló felvételt.** Kovács Miklós h. nánási fűszerüzletében egy jó magaviseletű fiú 12 től 14 évesig felvétetik.

— **Biharvármegyében** is megjelentek a kolumbási legyek. A Remechez közel fekvő hegyeken mutatkoztak a veszedelmes állatok. A parasztek marháikat hirtelen fedél alá hajtották, hogy megmentsék a legyektől, de az ablakokat és ajtókat jól eltorlaszolja sem tudtak ellenük eléggé védekezni, mert így is közel harmincz állat pusztult el. E hó 24-én, csütörtökön nagy hó esett s a legyeket elpusztította.

— **Találtott egy kisebb és 2 nagy kulcs** szíjra fűzve N.-Csapó-utczán. Átvehető az I. ker. kapitányságnál, N.-Csapó utczán 329 szám alatt.

— **Tisza Kálmán éltető szélsőbaloldaliak.** Ez a csodálatos és egyuttal jellemző eset, pünkösdi első napján esett meg a csongrád-megyei szegvári kerületben. Mint minden évben, úgy az idén is a függetlenségi párt néhány vándorpostola a pünkösdi ünnepeket arra használta fel, hogy bejárva a „hívó” kerületeket, ott az ellenzéki evangéliumot hirdették. Csongrád vármegye szegvári kerületét is felkereste Helfy képviselő s ott történt meg vele az a furcsa eset, melyet elmondandók leszünk: — Együtt ülven pedig az apostol és az ő népe hazafias emelkedett s z e l l e m ű b a n k e t t e n, — Helfy ur számos cicerótoasztban oktatta meg a jó esányiakat a szélsőbaloldali elvek egyedül üdvözítő voltáról. — Egyszerre felemelkedék Pap János uram, tizenhárompróbás szélsőbaloldali kortes és népvezető és általános figyelem közt szintén tartott egy lendületű diktóziót. — Ennek pedig az értelme az volt, hogy Helfy nagyságos ur mondott ugyan már sok szépet, hanem hát még hátra van egy dolog, a mit a szónok — t. i. P a p J á n o s uram — okvetlen el nkar mondani. Ez pedig abban áll, hogy akármiféleképpen éltejük is a függetlenséget: azért Csány község a múlt hónapban mégis beleveszett volna az árvizbe, ha nem segítette volna a kormány pénzzel és munkaerővel, meg sok jóakarattal. Ő hát — már mint Pap János — kötelességének tartja tisztá szívből azt kívánni hogy az Uristen éltesse a mi jó kormányunkat, nemkülönb Tisza Kálmán ur ő méltóságát. Eljen — A diktózió nagy hatást keltett, s a szélsőbaloldali konferencia egyszerre lelkesedésre villanyozódott, mint mikor az igazi hangot találják el, a kormány és Tisza Kálmán egészségére hatalmas éljenzéssel kocintották össze a poharakat. Persze Helfy ur ezt az intermezzót nem tartván az ő apostoli missziója keretében illeszhetőnek, kissé tartózkodva nyúlt pohara után és olyan képtelenséget csinált, mintha nagyon savanyunk találná az áldomásnak fogyasztott bort. Hogy

a dolognak megzavart harmóniája helyreállítassék, nem is késett Pap János toasztjára reflektálni. Fejtegetésbe bocsátkozott a felől, hogy neki nines kifogása az ellen, hogy a kormány éljen, sőt az ellen sem opponál, hogy éljen Tisza Kálmán, hanem fel akarja világosítani azt a lényeges különbséget, a mi e tekintetben az ő álláspontja és Pap János jó kívánata között létezik. Eljen Tisza Kálmán, mint ember, mint család apa, mint polgár; de ne éljen azon a politikai pozícion, a melyet elfoglal, szóval, ne éljen mint miniszterelnök. — „Nem jó van az mondta uram. — vágott szarvában a csányi kortes szónok — mink azt kívánjuk, hogy Tisza Kálmán ne csak úgy éltesse az isten, mint az ur kívánja, hanem éljen úgy is, mint miniszterelnök. — Ez tisztán meg van mondva? — Mondá Pap János uram és rá közhelyesléssel megadták a vitás hangot a jó csányi baloldaliak, nagyobb nyomosság okáért iván újfent Tisza Kálmán miniszterelnök egészségére.

— **Zongora tanítónő.** Egy kitünő képzettségű zongora tanítónőt ajánlunk a szülők figyelmébe. Ez H e l l n e r H e r m i n k i s s a s s z o n y, ki most érkezett városunkba s itt megkezdé zongoratanításait. Jelentkezhetni S z e n t k i r á l y i ú z l e t é b e n.

— **Köszönetnyilvánítás.** Ugyanazon jobáratok, pályatársak és ösmerősök, mint szinte a deb. iparos ifjúság dalárdája, kik elhunyt kedves fiunk végtisztességétéle alkalmából a gyógyszerartáson résztvettek, sőt az utóbbi azt közreműködésével emelte s ez által mély fájdalomukat enyhíteni törekedtek, fogadják ezen résztvevőkért őszinte köszönetünket. Kiss Gábor és nöm Kosza Zsuzsanna.

— **Öngyilkos asszony.** Veréb Julianna Honti Mátyásné, 70 éves öreg asszony a Györfi Péter tanyáján hihetőleg étetuntásból felakasztotta magát, hulláját a közkórházba szállították.

— **Békési Róza** kisasszony, Valentin Lajos színigazgatónak lapunk tegnapi számában közölt levele vonatkozólag következő nyilatkozat közétételére kért föl benünket: — „Midőn a szerződést megkötöttem az igazgató urral, nem kívánta azt, hogy saját szerepkörömből kilépjek s most miután nem szerződöttem hősőt, a legerősebb hősői szerepet is rám bízta, melynek betöltésétől visszariadtam. — Megjegyzendő, oly kevés időt adott a betanulásra, hogy kétségbeesve írtam egy levelet, — hogy arra én képtelen vagyok, hogy 6-7 ives szereppel pár nap alatt elkészüljek. pl. „Sarah grótné“ darab szerdán volt kitűzve előadásra s a szerepkörömhöz nem tartozó czimszerepet négy nappal előbb küldte hozam az Igazgató ur betanulás végett, mely 4 nap alatt még két estén kellett volna játszanom, s így a betanulás és 5 ruha arangirozása phisikai lehetetlenség lett volna. Még egy hasonló eset m. att történt egyszer repertoire változtatás, mihez mellesleg megemlítve még egy kis troklob is járult. Levelemre, melyben megírtam, hogy az adott szerepben a feladat nehézségétől félek s időt kérek annak betanulására, vagy vegye le a darabot egészen a műsorról, melynek betöltésére magamat nem köteleztem, jött az Igazgató ur gyöngédelel hangon írt felmondó levele, mely annyira sértett, hogy a legkötelességtudóbb színésznéve szemben ily bánatón jár el, hogy a felmondást elfogadtam. Még egyet akarok a t. közönség tudomására hozni. A debreczeni közönség előtt sohasem fungáltam mint naiv színész; az anyira be volt töltve, hogy én csak a drámaibb ifjú leánykákát játsztam naiv. A szerep s a hősői szerep közötti tért foglaltam el, mert sem korom, sem tehetségem nem engedi ahhoz visszamenni, emezt pedig tul lépni. Hogy mi féle kulisszai intrika birta arra az igazgatót hogy egy még elég hasznavehető tag gal így bánjon el, azok a kik kissé ismerősök a szini viszonyokkal, igen könnyen kitalálják.“ (A tegnapi közölt levél vételekor ezen ügyet nem voltunk hajlandók komolynak tekinteni s valóban azon hitben voltunk, hogy ezen összeütközés is olyan, minőhöz hasonló szingazgató és társulati tagok között számtalanszor felmerül s aztán a következő órában az ellentétek elsimulnak s megint helyre áll a jóviszony. Azonban a Békési Róza k. a. fenti nyilatkozatából s a következményekből sajnosan győződünk meg, hogy előbbi föltevésünk téves volt, mert a szakadás közte és igazgató között bevégzett tények látszik. A mennyiben a kisasszony már ott is hagyta Nyiregyházát s városunkba jött, honnan pár napi időzés után Budapestre utazik édesanyjához. Távozását szintársulntunk magasabb színvonalára tekintettel sajnálunk kell.

— **Mennyi sört iszik Európa?** Legújabb statisztikai adatok szerint Európa összes államaiban 50.801 serfőző van, a melyekben a múlt esztendő folyamán 173,486,089 hektoliter sört gyártottak. Ebből csak indirekt liter sört gyártottak. Ebből csak indirekt állami adókból 246,736,414 ft folyt be az államok pénztárába. Euenkívül vannak még a községi adók, a melyek körülbelül 100 millió forintot tesznek. Az osztrák-magyar monarchiaiban a lefolyt esztendőben 1979 sörgyár dolgozott s 13,418,110 hektoliter sört gyártottak bennük.

— **Ingatlanok forgalma** a debreczeni kir. törvényszék telekkönyvi osztályánál folyó évi május 19-26 ig. — Csobán János és neje Hüse Erzsébet veszik Nagy Lajos és neje Némethi Eszter ondódi szántóföldét 318 frtért. Rokiecki Ferencz és neje Egri Johanna veszik Sági Bálint és neje Sallai Mária homok-

kerti szőlője egy részét 370 frtért. — Kozák János veszi Szilágyi Ferencz és neje Kulcsár Sára szőlőjét 230 frtért. — Grosz Katalin veszi Dr. Vedródi Viktor és neje Posszert Katalin homokkerti szőlője egy részét 500 frtért. — Szöke Eszter Szabó Lajosné veszi férje Szabó Lajos háza, ondódi és ujosztásu földé fele részét ajándékozás czimén 1000 frtért. — Kovács Sándor és neje Nagy Mária veszik Nagy András és neje Arany Sára ondódi szántóföldét 750 frtért.

— **Biharmegyei hírek.** Az 1848/49 iki 3. honvédszázalaj, a leghősiesebbeknek egyike, megalakulásának 40 éves jubileumát junius 2-ikán Nagyváradon fogják megülni. Szikszay Lajos, Szilágy megye alispánja, a hős zászlóalj egyik volt századosa, hívta össze a még életben levő veteránokat. — K. Nagy Sándor „Biharszáj” czimű utirajzainak harmadik kötetét is kiadja. A műjövendelmét szerző, — a ki Nagyváradon kir. alügyész — a Kárpát-egyesület bihari osztálya javára szánta. — A v a s e m b e r Csiky Gergelynek nagyhatásu drámája, szombaton került színre a nagyvárad szinkörben először. A nézőtér teljesen megtöltö közönség sorában a remek színű egyes frapps részletei nagy hatást keltek. — Geológusok Bihar megyében. A m. királyi földtani intézet képviselői dr. Hoffmann Károly főgeológus, dr. Pethó Gyula oszt. geológ, és dr. Szontagh Tamás, magángeológ rövid idő mulva Bihar megyébe fognak érkezni és itt földtani vizsgálatokat eszközölnek.

A Hungária kávéházban, mely megnyitásától kezdve a nőknek is a legkedveltebb találkozósi helye, ezután minden héten kétszer, szerdán és szombaton zeneestély tartatik, melyeken fölváltva a Magyar testvérek és a Rác Károly zenekara fog működni.

— **Egy herczeg szerelmi regénye.** London arisztokrata körei most sokat foglalkoznak a walesi herczeg másodszülött fiának, György herczegnek szerelmével. A fiatal herczeg ugyanis komoly viszonyt folytat egy jó házból való, de polgári származásu fiatal, hozomány nélkül való hölgygyel. A szerelmes herczeg azonban sem a ranggal, sem a pénzzel nem törődik, csak menyasszonyának él s annál nagyobb gondnal környezi őt, mivel a lény most betegeskedik. A lány apja, egy ismert és tisztelt férfi, nem a legjobban érzi magát a sajtászerű helyzetben, de kénytelen volt belenyugodni, mivel a herczeg semmi áron sem akar lemondani menyasszonyáról.

— **A legnagyobb napernyő,** melyet eddig csináltak, kétségkívül az, mely most került ki egy glasgowi esernyőgyárból. A hatalmas napernyőt egy nyugatafrikai szercesen király számára készítették. A korszakalkotó napernyő átmérője közönséges esukott állapotban huszonegy láb s egy ugyanilyen hosszú fényszert mahagoni rudra van erősítve. A tejeje olasz szalmából van készítve s hegyén egy szintén szalmából készült kup látható, mely aranyozott golyóban végződik. Ha használni akarják úgy a földbe kell szurni az ernyő rudját s árnyékában a barna felség harminczad magával kényelmesen megebédélhet.

— **Az új házakban való lakás.** Új házakban lakók egészségére a következő körülmények lehetnek káros befolyással: A falak nedvessége, az ajtók és ablakok szoros elzárása, a vakolatban levő mészhidrát, mely a régi házakban szénsavas vagy kovasavas mészsze változik át. Tudvalevőleg a lakostályok levegőjének megújulása nagy részt azon pórusok által történik, melyek a kiszáradt falban vannak, valamint azon repedések által, melyek a fa kiszáradása folytán a padlózatban, ajtókon és ablakokon támadnak. Ez a pórus szellőzés az új házakban eleinte teljesen hiányzik, és csak két, három év múlva lép tökéletes működésbe, mert a közönséges épületfal rendszerint azon idő multával szárad ki. Mert míg a pórusok vízzel telve, addig a levegő át nem hatolhat rajtuk. Ennek folytán, ha a szellőzés más uton nem eszközöltetik, az új házak lakott részeiben a levegőnek rosznak kell lenni, miután a lakók minden lélegzése, minden égő láng elrontja az élelyt és szénsavat torjeszt. Es ez a levegőromlás fokozódik mindaddig, míg a szobában a levegő megújítása nélkül emberek vannak. Az új épületekben való lakás káros hatása eredetileg a falak nagy víztartalmában korcsendő. Ez megakadályozza a póruszellőzést, elősegíti a gombák képződését, állandósítja a ragályozást, hidegen tartja a falakat és ezáltal erősen lehitüti a szoba levegőjét. Ezen bajok elhárítása végett az új házakba vagy csak a teljes kiszáradás után kell költözni, vagy a természetes póruszellőzést mesterséges szellőzés által kell pótolni. Ujon épült lakosztályokban a szén égetése a mészhidrátnak szénsavas mészsze való átalakulását elősegíti, de az illető lakrészeknek ilyenkor jól el kell zárva lenniük.

— **Az „Amerika” név eredete.** Az Amerika nevet rendszeren Amerigo Vespuccitól, a nyugat indiai szigetek első fölfedezőjétől származtatják. Az újabb kutatás azonban kiderítette, hogy ez a felfogás téves. A benszültt indiánok nyelvében már régen Vespucci odaérkezése előtt járatos volt az „Amerik” elnevezés s annyit jelentett, mint a szelek hazája. S Marion francia tudós legújabb kimutatta, hogy Közép-Amerikában egy egész nagy indián néptörzset „Los Ameriques” nek neveztek. Különbben is Vespuccit nem Amerigonak, hanem Alberigo nak hitták, ami annyit, mint Albert s a legrégebb források mind „Albericus” nak említik. E névnek Amerigo-ra való való változtatása egy st. diéi kanonoktól és

könyvkereskedőtől: Hylacomylustól (valódi nevén Waldseemüller Márton) ered, a ki legelőször hozta szélesebb körben forgalomba az új világrész fölfedezéséhez fűződő meséket.

— **Lapunk mai számához** mellékletül csatolva van a „Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezetének debreczeni fióktelepe” áruüzlete megnyitását tudató jelentés.

Teményárak a debreczeni piacon.

1888. Május 22 án.

Egy m. mázsa	felső, közép, alsó.
Buza	6.50 6.40 6.30
Kétszeres	5.60 5.50 5.40
Rozs	4.80 4.70 4.60
Arpa	4.80 4.70 4.60
Zab	4.70 4.60 4.50
Tengeri	5.80 5.70 5.60
Köles	6.50 6.25 6.00
1 zsák Burgonya	1.40
100 kl. szalonnya	61.00 60.00 59.00
100 kl. haj.	56.00 55.50 54.00

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos: **Vértési Arnold.**
Főmunkatárs: **Karczag Vilmos.**

Gerstner Janka
Nádudvar
Jakobovits Henrik
kereskedő
Debreczenben.
Jegyesek.

Lakások berendezéséhez
butorkelméket,
szőnyegeket,
ágy és asztaltakarókat,
paplan és matrácokat,
függönyöket,
legnagyobb választékban jutányos szabott árakon ajánl
Kunz József és Társa
c z é g.

BUTOROK, urasági és polgári belakok, szállók és ajándékok számára, olosón, tartósan és izlésteljesen Frank J. G. és L. polgári asztalos és kárpitos központi árcsarnokában, most csak Bécsben, I. Krngerstrasse, St. Pötnerhof. A butor-album árjegyzékkel együtt 1 frt 50 krért postabélyegben.

MATTONI FÉLE BUDAI KESERŰVIZ
T8bb
kiállításon jutalmat nyert.
Kapható minden gyógyszerár és ásványvíz kereskedésben.
MATTONI és WILLE
BUDAPESTEN.

Mindeonemü
száj- és fogbajokat
kezel, valamint
odvas fogakat
és
fogtőveket
(fájdalom nélkül érzéketlenítés által)
távolít el,
fogakat töm és műfog betéteket
eszközöl
Dr. TIHANYI SÁMUEL
rendelő óráiban (reg. 8—9 ig,
d. u. 2—4 ig.

Hirdetés.

A derecskei ev. ref. egyháznál egy iskola építése 1800 frt. értékben tervezetvén: felhivtnak mindazok, kik erre árlejteni akarnak, hogy f. é. június hó 3-ik napján délelőtt 10 órakor a város-háza termében jelenjenek meg.

Megjegyzetjük, hogy a szükséges anyagot és munkásokat vállalkozó köteles adni és hogy az épület egy pár hó alatt felállítandó s átadandó.

Közelebbi feltételek a lelkeszi lakon bármikor megtekinthetők.

Kelt Derecskén 1888 május 27-én.
Ev. ref. egyházi Elöljáróság.

MARGIT

gyógyforrás,

MAGYAR SELTERS

Vegyelmezve a budapesti m. kir. egyetemen. Szerencsés vegyi összetétele, kevés szabad, de gazdag, félig kötött szén-savtartalma kiváló hatásának bizonyult különösen **tüdőbántalmaknál** a hol a szabadszén-sav csekélyebb jelenléte megóvja a beteget a káros, sőt veszedelmes izgatástól, ellenben a félig kötött szén-sav gazdagsága a gyógyhatásu alkatrészeknek a beteg testrészekbe való gyors és biztos felvételét eszközöli. Ezen tulajdonságának köszönheti a Margit-forrás azon kiváló előnyét is, hogy a hol szabadszén-savtartalmában erősebb ásványvizek, mint a **seltersi, gleichenbergi, tüdőbajokban**, különösen **tüdővérzéseknél** már nem alkalmazhatók, a Margit-forrás itt is a legjobb hatás mellett folyton használtatik.

A **tüdőbetegek** klimatikus gyógyintézetekben, különösen a leglátogatottabb **Görberdorffban**, a Margit-víz otthonossá vált. — Orvosi tekintélyeink Budapesten: **Dr. Korányi, Dr. Gebhardt, Dr. Navratil, Dr. Poór, Dr. Kétly, Dr. Barbás**; Bécsben: **Dr. Bamberger, Dr. Duschek** stb. a legjobb eredménnyel alkalmazzák a **légző-, emésztő- és húgy-szervek** általános hurutos bántalmainál.

Borral használva a legegészségesebb ital!

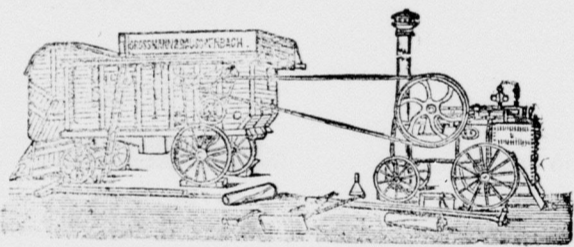
Kizárólagos
forrástár

Édeskuty L.

m. k. udvari ásványviz-
szállítónál Budapesten.

Ugyszintén kapható minden gyógyszerárban, fúszkereskedésben és vendéglőkben.

Magyar gőzeséplő-készletek

GOZMOZGONYOK
2, 2 1/2, 3 1/2, 4, 6, 8 loerőre.

Gőzeséplőgépek

fa- és vaskerettel, verőléczes vagy szeges dobbal
legujabb, legerősebb szerkezet,
legnagyobb munkaképesség mellett
OLCSÓ ARAK és **ELŐNYÖS FELTÉTELEK.**

Árjegyzékek kívánatra.

Grossmann és Rauschenbach

első magyar gazdasági gépgyára.

Budapest, külső vácsi-ut 7. szám.

Szent-Királyi és Kalenda Debreczen.

Keil Alajos-féle

Padlózat-fénymáz

(Glasur)

Bécsből

legkittünőbb mázólo-szer puha padló számára. 1 nagy palaczk ára
frt. 1-35 krt. — 1 kis palaczk ára 68 kr.

Viaszk-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beerezítő-szer kemény padló számára, egy köcsüg ára
60 kr., mindenkor kapható:

Szent-Királyi és Kalendánál.

DEBRECZENBEN, a városház épületében.

Mely cigaretta papir a legjobb?

Ezen minden cigarettázóra nézve nagyon fontos kérdés már a kétségtelenebb módon bebizonyult.

Nem üres reklám, hanem elsőrendű tudományos szemlélyiségek által összehasonlított vegyelmezések alapján a forgalomban előforduló jobb minőségű cigarettapapírok között a

„Les dernières Cartouches“

Braunstein Frères gyarából.

Páris, 65. Boulevard Exelmans,

mint jóval könnyebb és legjobb cigarettapapír elismertett. Mivel ez már többi közt Dr. Pohl tanár által a bécsi vegytani egyetemen, Dr. Liebermann tanár a budapesti állami vegykísérleti állomás főnöke által megállapított 1887. júl. hóban Dr. Soyka Hygiéniai-tanár által a prágai egyetemen egészségügyi szempontból újabb összehasonlító vegyelmezést a lehető legfényesebb eredmény koronázta amennyiben a „Les dernières Cartouches“ cigarettapapír 28-74%-al könnyebb és hogy a dohányfüsthez 28-77%-al kevesebb idegen alkatrészt tartalmaz, mint a többi vegyelmezett papír. VALÓDI csak azon papír, melynek etiquettje mellékelt rajzhoz hasonló és Braunstein Frères cégét viseli.

A gyár cigarettapapírjainak és cigarettahüvelyjeinek nagyban elárúsítása végett

Braunstein Frères

saját cég alatt Bécsben, I. k. Schottenring 25 sz. a raktárt nyitott, továbbá kapható minden nagyobb ilyenmű ezikket árusító kereskedőkönél.

A FELSÉGES KIRÁLYI

család

kedvence asztali itala a Carlsbad melletti

krondorfi savanyúvíz,

E savanyúvíz, melyhez hasonlítható a monarchiában nincs, páratlan kitűnő ízű tisztán élvezve borral vegyítve. Megbízható gyógyhatásu a következő betegségeknek: köhögés- és rekedtségnél, tüdő-, gyomor és hólyaghurutnál, forróláznál, dyphteritissnél, sarlachnál és himlőnél.

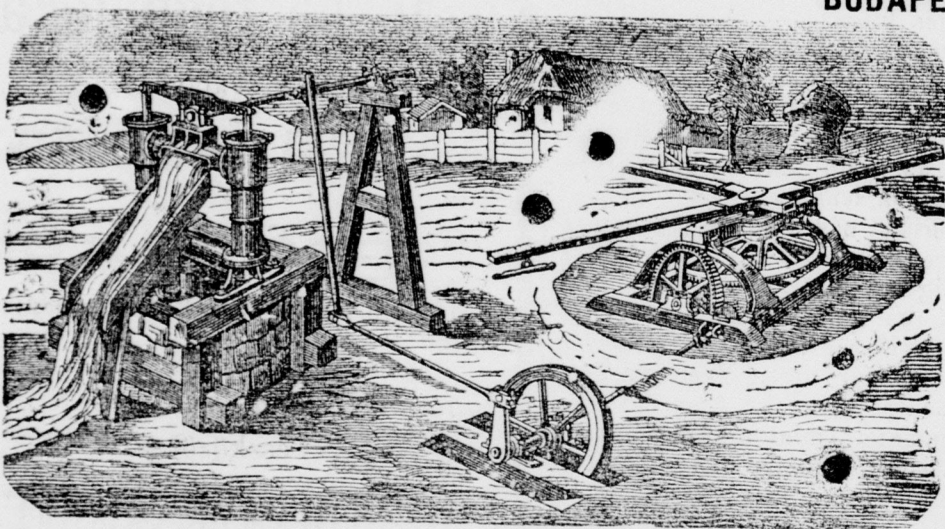
Magyarországi forrástár: SCHWIMMER és KELL cégégnél Budapesten.
Kapható Debreczenben minden fúszkerületben és vendéglőkben.
Raktár: Csanak József urnál.

Alapított 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára harang és ércöntödéje

BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

kutakban és mindennemű szivattyukban

Elvállal teljes vízvezetékek berendezését városok, földbirtokosok és magánzók részére, modern technikai alapon és kedvező feltételek mellett, ajánkozik

KÖZ és MAGÁN FÜRDŐK

felszerelésére

szagmentes ürszékek

felállítására s minden vízművi munka gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmenten káldetnek.

EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYÁR.

Melléklet a »DEBRECZENI ELLENŐR« 104-ik számához.

Uj üzlet megnyitás.

Tagjaink figyelmébe!

A „Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezetének debreczeni fióktelepe“ tudomására hozza t. tagjainak, miszerint a mai napon Nagy-Várad-utcán, a Miskolczy-féle házban, a megyeháza felőli bolthelyiségben — füszer-, festék-, anyag- és gyarmatárú-üzletét megnyitotta, — a hol is mindennemű e szakba vágó czikkek kiváló jó minőségben — dús választékban és a legjutányosabb árak mellett tagjaink rendelkezésére állanak.

Debreczen, 1888. május 29.

AZ ELNÖKSÉG.